

Utställningen "Inlåst och utanför" på turné

17 januari 2025

Foto: MFD

Utställningen "Inlåst och utanför" om funktionsnedsättning och institutionsvård visas just nu på Vårdmuseet i Västerås. Besökarna får möjlighet att fördjupa sig i en mörk men viktig del av svensk historia. Under 2025 och 2026 kommer utställningen att ge sig ut på turné i landet.

Utställningen skildrar hur personer med funktionsnedsättning under stora delar av 1900-talet bodde på statliga institutioner, ofta under omänskliga förhållanden. De berövades makten över sina egna liv, utsattes för vanvård och förlorade grundläggande rättigheter. Slutna institutioner av detta slag förbjöds i Sverige först i början av 2000-talet, vilket gör detta till en relativt nära historia. Utställningen ger en möjlighet att lära sig mer om en viktig men ofta bortglömd del av vår historia och hur samhällets syn på funktionsnedsättning har utvecklats över tid.

Med en kombination av faktabaserad information och gripande vittnesmål bjuder utställningen in till reflektion över samhällsstrukturer, ideologier och politiska beslut som har format livet för personer med funktionsnedsättning. Besökarna får ta del av personliga berättelser från människor som ansetts vara ett "problem" som samhället ville gömma undan. Man får även del av berättelser från anhöriga, vårdpersonal och läkare.

Under 2025 och 2026 kommer utställningen att visas på flera platser runtom i landet, bland annat i Vadstena, Töreboda, Värmdö, Tierp, Skövde och Mjölby. För den som inte har möjlighet att delta på plats finns även en digital version av utställningen med fördjupad information på hemsidan.

Utställningen är producerad av Östergötlands museum på uppdrag av Myndigheten för delaktighet och är anpassad för att möta olika besökares behov. Samtliga personliga berättelser i utställningen finns i teckenspråkstolkad version, både på den fysiska utställningen och den digitala.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Generalsekreteraren Julia lämnar SDR

17 januari 2025

Foto: SDR

Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) informerar om att deras generalsekreterare, Julia Kankkonen begärt om att få avsluta sin tjänst. Julia har arbetat hos SDR sedan augusti 2019 och kommer att avsluta sitt uppdrag i mitten av mars 2025.

Efter drygt fem år har Julia bestämt sig för att avsluta sin anställning hos SDR som generalsekreterare. Hur det känns för Julia att säga upp sin anställning återger hon med ett citat på hennes sociala medier: "Stor är konsten att börja, men större är konsten att avsluta", av Henry Wadsworth Longfellow.

SDR:s förbundsstyrelse, genom ordföranden Åsa Henningsson, har informerat att de har tagit emot Julias besked och vill rikta ett stort tack till henne för hennes fantastiska insatser under dessa år och önskar henne all lycka till i framtiden.

I samband med Julias avgång söker SDR nu en ny generalsekreterare som vill ta sig an uppdraget att leda och utveckla organisationen. Rollen innebär att på uppdrag av kongressen och styrelsen leda verksamheten, organisationens kansli samt det löpande arbetet. SDR söker en erfaren och engagerad ledare som är driven, strategisk och kommunikativ.

SDR tillämpar löpande rekrytering, och sista ansökningsdag är den 31 januari 2025.

Kenny Åkesson

Förändringar på SDUF:s kansli

17 januari 2025

Foto: SDUF

Sveriges Dövas Ungdomsförbund (SDUF) har gjort förändringar inom organisationen och på kort tid har fyra nya tjänster utannonserats. Dessa är generalsekreterare, kommunikatör, projektledare och en intressepolitisk strateg. Två av tjänsterna är tillsatta, det är Sofie Hedlund som anställts som kommunikatör och Romel Belcher som projektledare. Sofie kommer att ansvara för både intern och extern kommunikation för organisationen. Tjänsten är nytillsatt hos SDUF:s kansli. Romel kommer att leda SDUF:s nya projekt "Dövsamhället utan gränser".

Strax före jul beviljades SDUF projektmedel för projektet "Dövsamhället utan gränser" som har som mål att minska rasism och intolerans bland döva och hörselskadade barn och unga. Projektet, som fått ett bidrag på 1 177 500 kronor från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF), ska skapa workshops, utbildningar och material på svenskt teckenspråk. Projektet kommer att nå ut till flera städer i Sverige, bland annat Stockholm, Göteborg, Örebro, Malmö/Lund och Härnösand.

SDUF har gjort ett stort avtryck genom deras tidigare projekt BOUJT som numera ligger som permanent verksamhet hos Nationell Kvinnojour och stöd på teckenspråk (NKJT). Med det nya projektet har de nu chansen att bidra till en mer inkluderande framtid för döva och hörselskadade ungdomar i Sverige.

Projektledaren Romel arbetade tidigare som intressepolitisk strateg för SDUF, varför SDUF nu söker en ny. Den som får tjänsten kommer att arbeta för att stärka teckenspråkets ställning och förbättra villkoren för döva och hörselskadade unga. Tjänsten är på deltid, med möjlighet att jobba både i Stockholm och på distans.

SDUF:s nuvarande generalsekreterare Johanna Söderström har också meddelat att hon säger upp sig och därför är SDUF mitt uppe i rekryteringen av en ny. Den personen kommer att ansvara för organisationens kansli och budget, samt samarbeta med förbundsstyrelsen för att leda arbetet framåt.

Mona Riis

nyhet@teckenbro.com

Ny typ av Cochlea Implantat - nu helt osynlig

17 januari 2025

Foto: Adobe stock

Forskare har gjort framsteg inom hörselteknologin genom att utveckla ett helt implanterbart cochleaimplantat som nu har fått förkortningen TICI. Att den är helt implanterbart innebär att ingenting finns utanpå huvudet. Resultaten från en första klinisk studie visar att detta implantat kan vara ett säkert och effektivt alternativ för personer med hörselnedsättning.

Studien, som påbörjades i september 2020, inkluderade sex vuxna deltagare med grav hörselnedsättning. Syftet var att utvärdera säkerheten och funktionaliteten hos TICI jämfört med ett traditionellt Cochlea Implantat (CI). Deltagarna utvärderades under ett år, där mätningar av taluppfattning, patientrapporterade upplevelser och användningsstatistik samlades in.

De sex deltagarna rekryterades vid universitetssjukhusen i Liège, Belgien, och München, Tyskland. Kriterierna för deltagarna var att deras hörsel skulle vara sämre än 70 dB, de skulle ha begränsad nytta av vanliga hörapparater och ha lämplig fysisk och psykisk hälsa. Implantatets funktionalitet testades, och deltagarna fick också en extern ljudprocessor för jämförelse. Taluppfattning testades både i tyst miljö och med bakgrundsljud, och resultaten från patienterna

mättes med hjälp av validerade verktyg.

Resultatet efter studien visade att TICI är säkert och kan ge hörselförbättringar som är jämförbara med CI. Taluppfattningstester, både i tyst miljö och i buller, visade att TICI presterade på samma nivå som det vanliga CI. Patienternas livskvalitet förbättrades också avsevärt enligt flera standardiserade mätinstrument. De flesta deltagarna föredrog att använda TICI utan det externa ljudprocesssystemet och använde implantatet i genomsnitt över 12 timmar per dag.

Under studien skedde en allvarlig biverkning som dock var förväntad. Biverkningen var svullnad vid implantationsstället som behandlades framgångsrikt utan långsiktiga komplikationer. Inga andra oväntade allvarliga biverkningar rapporterades under studieperioden.

Forskare planerar nu ytterligare studier för att ytterligare optimera teknologin och undersöka TICI:s långsiktiga effekter.

Klicka här om du vill läsa mer om studien:

https://www.researchgate.net/publication/387834102_Rehabilitation_of_human_hearing_with_a_totally_implantable_cochlear_implant_a_feasibility_study

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Kritik för förslag att ta bort teckenspråkstolkar från presskonferenser

17 januari 2025

Charlie Kirk, grundare av den konservativa studentrörelsen Turning Point USA, har mött hård kritik efter att ha föreslagit att teckenspråkstolkar ska tas bort från presskonferenser om de pågående bränderna i Los

Angeles. Kirk beskrev tolkarna som en "distraktion" under nödsituationer, något som har väckt upprördhet bland aktivister och organisationer för dövas rättigheter.

I sitt radioprogram, *The Charlie Kirk Show*, hävdade Kirk att undertexter borde räcka för att nå ut till döva och hörselskadade, och att teckenspråkstolkar upptar för mycket av skärmytan under presskonferenser. "Jag har inget emot de som inte kan höra, men det här är överdrivet. Vi måste gå tillbaka till hur det brukade vara," sa Kirk. Han uttryckte också samma åsikt på sociala medier, vilket ytterligare spädde på debatten.

Det amerikanska dövförbundet svarade snabbt och menade att Charlies uttalanden är felaktiga och skadliga. Förbundsordförande Lisa Rose skrev ett öppet brev där de skrev att tillgång till information är en grundläggande mänsklig rättighet och en avgörande fråga för allmän säkerhet. Att neka den tillgången är ett brott mot mänskliga rättigheter. Aktivister varnar nu för att sådana uttalanden kan påverka politiska beslut och ytterligare minska tillgången till teckenspråkstolkning, trots att amerikansk lagstiftning (ADA-lagen) skyddar rätten till jämlik information. Kritik mot Charlie har också kommit från profiler inom både nöjesvärlden och rättighetsrörelsen. Skådespelaren Marlee Matlin svarade skarpt på sitt Instagram: "Det är bara att låta bli att titta."

Flera experter har påpekat att teckenspråkstolkning erbjuder mer än bara ord. Det förmedlar emotionella nyanser, kulturell kontext och viktig visuell information som inte kan ersättas av undertexter, särskilt inte när dessa ofta är felaktiga vid automatiserade översättningar. Under de senaste bränderna har sådana fel i översättningarna i undertexterna inneburit att viktiga platsnamn förvanskats, vilket skulle kunna leda till förvirring och risk för liv.

Charlies förslag påminner om tidigare fall där bristen på teckenspråkstolkar har orsakat kritik och rättsliga åtgärder. Under Donald Trumps administration blev Vita huset stämt för att inte tillhandahålla tolkar vid information under pandemin.

Charlie har ännu inte svarat på den växande kritiken, men hans kommentarer ses som ett exempel på hur en redan sårbar grupp riskerar att utsättas för ytterligare marginalisering. Det öppna brevet från dövförbundet avslutades med "Språkliga rättigheter är mänskliga rättigheter. Vi kan inte acceptera något annat."

Kenny Åkesson

Ny teckenspråksordbok för döva i Burundi

17 januari 2025

Foto: Adobe stock

Den turkiska hjälporganisationen IHH (Humanitära Hjälporganisationen) har meddelat att de arbetar med att utveckla en teckenspråksordbok för döva i Burundi, Afrika. Syftet med projektet är att förbättra tillgången till utbildning och stärka social integration för personer med funktionsnedsättningar i regionen.

Projektet är en del av kampanjen *Barrier-Free Africa* som lanserades 2019 och fokuserar på att ge humanitärt stöd till utsatta grupper i Afrika. Teckenspråksordboken kommer att omfatta 850 ord, inklusive religiösa termer från islam. Ordboken kommer att utvecklas av en kommitté bestående av tio experter under ledning av docent Mustafa Başkonak.

Enligt IHH:s samordnare för östra och södra Afrika, Faruk Erkıılıç, har organisationen bedrivit flera projekt i Burundi, med särskilt fokus på utbildning för döva i staden Bujumbura. Faruk berättar till den turkiska nyhetssajten Daily Sabah att initiativet med ordboken kom efter förfrågningar från lokala döva. De insåg att många grundläggande religiösa begrepp saknade motsvarigheter på Burundis teckenspråk.

Mustafa förklarar att arbetet påminner om ett liknande projekt som genomfördes i Turkiet för 14 år sedan, där en ordbok med religiösa termer på turkiskt teckenspråk togs fram. Nu använder de samma process i Burundi och hoppas kunna stödja fler länder.

Kenny Åkesson

Ny tjänst hjälper döva att rapportera djurplågeri

17 januari 2025

Foto: Adobe stock

Den brittiska djurskyddsorganisationen RSPCA har skapat ett samarbete med organisationen SignVideo och lanserat en ny tjänst som gör det möjligt för döva att anmäla djurplågeri. Tjänsten använder brittiskt teckenspråk (BSL) och erbjuder bildtelefonitolkning.

SignVideo är specialiserade på att leverera teckenspråkstolkning dygnet runt för döva och dövblinda. De arbetar med myndigheter, sjukvård och privata företag för att göra tjänster mer tillgängliga för teckenspråksanvändare. RSPCA har i nästan 200 år kämpat för djurens rättigheter och välmående i Storbritannien och internationellt. Organisationens mål är att skapa ett samhälle där alla djur lever under goda förhållanden.

RSPCA och SignVideo har nu tagit fram en ny tjänst som erbjuder döva möjlighet att anmäla incidenter med djur. Den nya funktionen finns tillgänglig både via SignVideo-appen och på RSPCA:s hemsida, där användare kan välja "Stöd på brittiskt teckenspråk". Tjänsten låter döva rapportera djur som lider eller utsätts för vanvård och ger även möjlighet att få rådgivning och stöd.

På SignVideos hemsida berättar de att de använder det amerikanska företaget Sorensens tjänster sedan 2020 och Sorensens VD Paget Alves berättar att samarbetet nu ger döva möjlighet att bidra till djurens välfärd. Sorensen är världsledande inom språktjänster och hanterar över 140 miljoner samtal årligen.

Sakura Anderson, som ansvarar för samarbeten på RSPCA, betonar vikten av tillgänglighet och säger att de vill att RSPCA ska vara en organisation för alla, både människor och djur. Genom detta samarbete säkerställer de att döva kan rapportera djurplågeri och få hjälp snabbt och enkelt. Hon tillägger att alla har ett ansvar för djurens välbefinnande och att kommunikationen måste vara tillgänglig för alla.

Föräldrar och vårdgivare åtalas för mord av dövblind man med cerebral pares

17 januari 2025

Foto: Montgomery County District Attorney's Office

I Montgomery County, Pennsylvania, USA har tre personer åtalats efter att en 21-årig dövblind man med cerebral pares dött av svält. Mannen dog i september 2024 och de tre åtalade är hans mamma, pappa och en vårdgivare.

Mannen, Tylim Hatchett, var rullstolsburen och helt beroende av vård. Han hittades svårt undernärld i sitt hem. När polisen anlände låg han på golvet och vägde bara 27 kilo. Dödsorsaken fastställdes som komplikationer av cerebral pares till följd av vanvård, och rättsläkarna slog fast att det därför rörde sig om ett mord. Utredare har konstaterat att Tylim under sina sista två veckor lämnades ensam över 80% av tiden. Under denna period fick han inte den vård, mat eller medicinering som han var beroende av. Han hade tappat över 14 kilo på sju månader, en viktnedgång från 41 till 27 kilo.

Trots att både mamman, Sherrilynn Hawkins, och vårdgivaren, Loretta Harris, erhöll betalning från vårdföretaget Aveanna Healthcare för att ta hand om Tylim, avslöjade mobilspårning och andra data att de ofta inte var närvarande. Dessutom skickade mamman flera meddelanden till pappan, Vernon Hatchett, om sonens försämrade hälsotillstånd, men vidtog inga åtgärder.

Mamman och vårdgivaren är nu i förvar och har åtalats för bland annat mord i första och tredje graden, vanvård respektive bedrägeri och vanvård. Pappan är

fortfarande på fri fot och står åtalad för vållande till annans död och vanvård. Polisen har utfärdat en arresteringsorder för pappan och uppmanar allmänheten att lämna information om hans vistelseort.

Aveanna Healthcare, företaget som anlätades för att tillhandahålla vård för Tylim, har uttalat sig om händelsen och betonar att de har etablerade policyer för att säkerställa vårdkvaliteten. Företaget samarbetar med myndigheterna i den pågående utredningen.

Distriktåklagaren Kevin Steelse berättade till CBS news att det här är en av de mest chockerande fallen de har sett. Tylim var helt beroende av andra för sin överlevnad och dessa individer svek honom på det mest brutala sättet.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Döva i Italien samlades för att kräva sina rättigheter

17 januari 2025

Foto: ENS

Den 27 november samlades hundratals personer från hela Italien i Rom för att delta i en stor manifestation anordnad av Ente Nazionale Sordi (ENS), som är den nationella organisationen för döva. Demonstrationen syftade till att uppmärksamma de hinder som döva möter i vardagen och till att kräva konkreta åtgärder för att förbättra deras livsvillkor.

Vid manifestationen betonade ENS vikten av att regeringen lyssnar på deras krav. "Vi kräver ett erkännande av våra rättigheter och möjligheter, och vi accepterar inte längre att våra röster ignoreras," sa ENS i ett uttalande. ENS:s ordförande, Angelo Raffaele Cagnazzo, betonade att dövhet, trots att det är en "osynlig" funktionsnedsättning, har djupgående effekter på livet. Han menar att döva fortfarande utesluts från fullständig social och yrkesmässig delaktighet och

efterlyste omedelbara åtgärder från regeringen. Gino Salvatori, ENS:s nationella sekreterare, riktade en skarp uppmaning till beslutsfattarna och menar att det är oacceptabelt att de år 2024 fortfarande måste titta om våra grundläggande rättigheter. "Vi behöver inte bara löften – vi behöver handling", sa Gino.

ENS framhöll flera viktiga frågor som måste hanteras, bland annat att kommunikationsbidraget, ett ekonomiskt stöd, måste höjas eftersom det är en avgörande resurs för att garantera tillgång till grundläggande tjänster.

När det gäller arbetsmarknaden begär ENS att regeringen ska införa en kvot på minst 1 % för obligatorisk anställning av döva och bättre efterlevnad av regler för riktad rekrytering. ENS vill också att regeringen ska göra pensionsreformer som gör det lättare att gå tidigare i pension. Dessutom betonade ENS att regeringen ska avskaffa förbudet för döva att få körkort för tunga fordon, i linje med internationella standarder.

Demonstrationen avslutades med en stark uppmaning om att implementera de förslag som ENS lagt fram till parlamentet. Organisationen framhöll FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som Italien godkänt men inte fullt ut genomfört.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Nora åker hem med fyra VM-silver

17 januari 2025

Foto: SDI

Idag, måndag, avslutades Alpin-VM för döva i Jasna, Slovakien. Mästerskapet har varit intensivt, känslösamt och glädjefullt för svenska skidtalangen Nora Lindvall som åker hem med fyra silver, i hennes första VM tävling för döva.

Teckenrapport har tidigare berättat om Noras första silvermedalj i Super-G. Ett par

dagarna senare, den 10 januari, var det dags för andra grenen, alpin kombination. En vallamiss i det första åket satte käppar i hjulen för Nora. Med ett avstånd på 1,21 sekunder till pallen och 3,66 sekunder till guldet fanns satsade Nora allt i andra åket men satsningen slutade med en otäck krasch. Ledarstaben avslöjar att Nora hade tagit in hela försprånget på ledarinnan från Österrike, Melissa Köck, strax före kraschen.

Dagen därpå, den 11 januari, var det dags för den tredje tävlingsgrenen, storslalom. Där visade Nora revanschlust. Efter ett första åk med några missar låg hon tvåa bakom Melissa. I det andra åket valde Nora en mer säker strategi för att säkra silvret, särskilt med tanke på kraschen dagen innan. Det resulterade i en sammanlagd tid på 2:17,34, vilket gav henne en stark andraplats, 1,7 sekunder före trean Celina Niederhauser från Schweiz.

Den 12 januari var parallellslalom på agendan, en gren som Nora inte tävlat i på flera år. Efter ett imponerande kvalåk gick hon vidare till kvartsfinalen, där hon enkelt besegrade tävlaren från Ukraina. I semifinalen stod Celina från Schweiz för motståndet, men även där gick Nora vidare utan större bekymmer. I finalen mötte hon återigen Melissa. Det första åket började lovande för Nora, men en kollision vid en port satte stopp för hennes guldchans. Trots ett hårt läge kämpade hon vidare i det andra åket men fick nöja sig med ytterligare ett silver. "Jag gick verkligen för guld, men jag fick i stället ett par knäckta glasögon och en flisa av framtanden förstörd," sade hon till Svenska Dövidrottsförbundet (SDI).

Alpin-VM för döva hade sin sista tävlingsgren idag, den 13 januari, som var slalom. Totalt 12 var med och tävlade i denna gren och efter första åket kom Nora i mål exakt 2 sekunder efter Melissa. Melissa kunde dock behålla sin ledning i det andra åket, vilket innebär att Nora fick sitt fjärde VM-silver.

Nora har i och med VM etablerat sig i den alpina skidvärlden. Nästa gång vi ser henne i backen lär det vara med samma målmedvetenhet – och kanske med ännu fler medaljer.

Värt att notera är att Melissa Köck, från Österrike, var VM:s stora mästarinna. Hon vann fem guld av fem möjliga.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com